

zagleda svat, teče k njemu z barilcem vina ter ga piti sili), iz hiš pa, memo katerih grejo, jim se iznašajo zdravice: boca žganja ali vina na jabelko s pozlačenim vetjem, ktera se dá iz desne roke pervencu z besedami: „Gospod pervenac, da ti je čast!“ On pa prejemši jo v desno roko napije bližnjemu tovaršu takole: „Od kod ta zdravica prišla, vse mu zdravo in veselo bilo! Da Bog dá, da prihaja za več srečnih let, imela od koga, pa imela tudi pred koga, ako Bog dá“. Na ta način si napijaje vsi po versti pijejo, in na vsako napito zdravico se po ena puška v zahvalo izpali. Navada je, da se svati ne na poti, ne doma za mizo ne odkrivajo, kedar komu na čem zahvaljujejo.

Kadar je svatov manj od sedem, se zastava ne nosi.  
(Dalje sledi.)

## Slovensko slovstvo.

„*Djanje svetnikov božjih.*“ Spisali družniki sv. Mohorja, na svetlo dal Anton Slomšek. Pervo pol leta. V Gradcu 1853. Natis J. A. Kienreih.

V slovenskem jeziku še dosihmal nismo imeli življenja in djanja svetnikov tako obširno popisanega, kakor imajo Nemci in drugi narodi svoje „legende“. Milostljivi knezoškof lavantiski so v blagi neutrudljivosti svoji nam podarili tako knjigo, ki se častno primerjati smé z enakimi družih jezikov. Za vsak dan obsegajo te bukve (na 46 polah velike osmerke za prvo polovico leta) življenjepis enega svetnika, kteremu je pridjan „nauk in posnema“ in kratka molitvica; veči del svetnikov je izrazen v podobah. So tedaj te bukve prave „hišne bukve“ pobožnega Slovenca, vredne živega priporočila. Ker so spisane od mnogih pisateljev, pravijo knez v pregovoru, naj se nihče ne spodtikuje o tem, „ako se vsakemu beseda prav po domače ne zarobi. Prava ljubezen ne sodi hudo, pa tudi komarjev ne preceja, kedar treba ni“.

Cena celega dela, ki bo prišlo v 2 debelih zvezkih na svetlo, je 4 fl. 20 kr. Pervi zvezek (prvo pol leta) se že dobí po vsih mestih slovenskih dežel.

„*Venček za vezilne darila ali vošilne pesmice o godovih, novim letu, in družih priložnostih z nekterimi spominskimi listiki in grobnimi napisi.*“ V Ljubljani 1854. V založbi pri J. Giontini-tu. Natisnil R. Milic.

Ni nam scer znano, kdo da je misel sprožil omenjene bukvice dati na dan, in tudi ne vémo, kdo je zložil pesmice, ki jih ta knjižica zapopada; pa naj je kdor koli hoče: misel ta je bila kaj dobra, in pesmice so vse hvale vredne. Nemci imajo že zdavnej na cente „gratulantov“; veseli bodimo, da imamo tudi mi zdaj „venček“ prav mičnih krajših in daljnih pesmic za vošila ob mnozih priložnostih starišem, žlahtnikom, prijatom, dobrotnikom itd., ki bojo dobro dohajale otrokom, pa tudi odraslim, ki želijo ob godovih in družih prilikah komu v lepi pesmici razodevati svoje občutke.

Lično natisnjena knjižica, ki obseže čez 100 pesmic, velja le 12 kraje. in je na prodaj pri J. Giontini-tu, za slovensko slovstvo marljivemu bukvarju.

## Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Dunaja nam je gosp. Cigale te dni veselo novico naznanil, da že prav pridno izdeluje besednjak slovenski (nemško-slovenski del), da pa je delo težavno, kar mu čez in čez radi verjamemo; zato so pa tudi presvetli gosp. knezoškof ravno njega izvolili za vredništvo dela, ki toliko jezikoslovne učenosti, ročnosti in truda potrebuje, da se brez zedinjenih teh treh lastnost nikakor dobro in kar je mogoče hitro izdelati ne dá.

Med mnogim drugim nam gosp. Cigale razodeva sledeče, ki naj bo bravcem našim v razgled, kako izdeluje predmet svoj:

„Najpred mi bode skerb, da bode nemško-slovenski del besednjaka, kar se tiče nemških ali v nemščini udomačenih tujih besed, kolikor je mogoče, popolen; zato moram Heinsius-a in druge popolne besednjake vedno pred sabo imeti. Za nemškimi bojo sledile čisto slovenske besede in sicer, kakor ste svetovali, bolj navadne pred manj navadnimi; in če bi mi dobre besede ne imeli, ali če bi jo tudi imeli, pa bi se v kakem drugem slavjanskem jeziku našla prav lepa slovensčini priležna beseda, jo mislim pristaviti, toda vselej z znamenjem: *serb.*, *böhm.*, *altsl.* itd., da bo vsak vedil, da ni slovenska, pa zavolj pomanjkanja domače Slovencom na ponudbo dana“.

„Dalje bom zvesto pazil, da se bodejo razločki med slovensčino in nemščino, naj obstojé tudi v malih rečéh, razvidni storili, na priliko: pri predlogu *bei* se bode opomnilo: *bei* der Thür hereintreten, *skozi* vrata, ne *per* vratih noter; *im* Garten, *na* vertu, in den *Wagen*, *na* voz itd.“

„Pri samostavnih imenih, ktere terpe adjectiva possessiva, bodem obé versti teh prilogov tako naznanjal, na priliko: *Hirt*, *pastir* (dim. *pastirček*), *des Hirten* — *pastirjev*, *Hirten* — *pastirski*“.

„Pri glagolih bodem obé versti doveršivno in nedoveršivno, ako ste obé v navadi, tako naznanjal, da bode prvi vselej doveršivni, in za njim nedoveršivni glagol, in sicer edino v nedoločivnem načinu, ne pa tudi v sedanjem času, ker mislim, da to spada v slovensko-nemški del; n. pr.: *scheren*, *vstriči*, *striči*; *stellen*, *postaviti*, *postavljati* \*). Pri glagolih, ki nimajo obéh verst, mislim, da tega zaznamovanja ni treba, ker ga noben nemško-slavjansk besednjak nima, marveč ga devajo le v slavjansko-nemški del; drugibesednjaki še sploh ne devajo obéh skup, marveč večidel samo doveršivni glagol. Naj važniša pri glagolih pa so izreki, in v tem je moja naj večja skerb, rokopis za res dopolniti“.

„Kolikor bo naj bolj mogoče, bom vseskozi skerb bel za čisto slovensčino, da čobodre ne bo; če bi tudi Vodnik, ali Murko ali Janežič imeli kako besedo, ktere nisem nikdar slišal, in je tudi tukajšni Slovenci ne poznajo, ktera pa vendar utegne dobra biti, mislim odgovornost s tem na-nje prevaliti, da bodem pristavljal n. pr. „*nach V.*“ ali „*nach M.*“ ali „*nach J.*“; zakaj to je poglavna reč, da se odvadimo te napake, vse za horvaško ali sploh tuje šteti, kar ni ravno v naši vasi navadno. Tak besednjak bi ne bil slovenski, ampak Ljubljanski ali Radoljski ali Celjski ali Celovski ali kterelega družega kota“.

Še več reči nam piše gosp. Cigale in prosi še enkrat verle domoljube, da bi ga vseskozi prijazno podpirali z donašanjem dobrih manj znanih domačih besed v nemško-abecednem redu, ker iskreno želí delo kolikor moč popolno narediti. Če mu Bog zdravje dá in mu bo scer časa ostajalo za delo to, želí do konca maja dodelati nemško pismenko A. Mi pa dostavljamo ti želji v imenu vsih domoljubov serčno: Bog daj!

Iz zlatnega Praga. (O pesniški zapuščini Stanko Vrazovi — Dalje.) Vrazova pesniška zapuščina pa je bila tudi onda prekrasna in predragocena, ko bi vse to, česar sem dozdej omenil, popisal in večidel tudi dokazal, ko bi — pravim — vse to bila gola izmišljaja tako iz zraka vgrabljena, kakor so bile besede petdesetforintnega zagovornika. „Tudi onda?“

\*) Gosp. knezoškof želé, da bi se povsod cela beseda zapisovala in natiskovala. Vred.

bode vprašal marsikdo radovedno in začudjeno, nemogoč svojim besedam berž verovati. Začudenje to pa bode kmalo minilo, ako preveselo in neslišano dozdej, komaj verjetno novico povém, da sem dozdej le narmanjši del Vrazove književne zapuščine popisal in da mi ostaja omeniti še večji in v nekem obziru še važnejši del tega prekrasnega literarnega zaklada. Je pa to prebogata zbirka nikdar še natisnjenih slovenskih in bulgarskih narodnih pesem. Mislimo le pravični biti, ako kažemo, da je ta zbirka v pravem smislu besede ogromna (žalibog! pa še ne vredjena, in za izdanje v sedanjem stanju celò nespособna).

Da ta ogromna zbirka narodnih pesem zares obstoji, mi ni treba še posebno dokazovati. Da je v Vrazovi zapuščini in da je veliko veliko vredna za vse-slovansko „narodno“ književstvo, imamo obilno dokazov na premnogih mestih. Kdor pa tudi nobenega drugega časopisa nima in nobene druge slovanske knjige, kakor samo „Novice“, tudi temu morem pomoči. Naj vzame v roke „Novični“ tečaj od leta 1851. Tam bo v predzadnjem listu našel dopis „Novicam“ od gosp. Oroslava Cafova, v katerem piše, da je Vrazu, ko je še živel, poslal mnogo slovenskih narodnih pesem, nikdar netiskanih, da jih Vraz izdà. Da pa ta zbirka narodnih pesem zginila ni, in da se dakle zares med Vrazovo že po sebi preveliko zbirko zares nahaja, prepričal sem se jaz sam. Ali to še ni vse. Med Vrazovo nikdar netiskano preveliko zbirko slovenskih in bulgarskih in Cafovo prelepo, nikdar netiskano zbirko štajarskih, se najde še dosti bogata, nikdar netiskana zbirka koroških narodnih pesem od gosp. Matija Majarja, po tem zbirčica nekterih nikdar še netiskanih tudi štajarskih narodnih pesem od gosp. D. Terstenjaka zapisanih; nahaja se razun Vrazove zbirke bulgarskih narodnih pesem še posebna, nikdar še tiskana od Ljubomira Martića, in morda tudi posebne bulgarske pesme od Jukića zapisane itd.

Akoravno se slovenske in bulgarske narodne pesme ne morejo primirjati z našimi (tako zvanimi „serbskimi“), so vendar neprecenljive vrednosti za „narodno“ književstvo vseslovansko. Vrazova zapuščina zasluži dakle tudi v tem obziru z latorovim vencom ovenčana biti. Prašam tedaj poslednjikrat: „Ni li Vrazova književna zapuščina prekrasna, predragocena? (Konec sledi.)“

### Novičar iz mnogih krajev.

Ker se prevečkrat primerja, da se s poberanjem suhega lesa po gojzidih marsiktere napake godé, je prišla postava na dan, ki pravi, da s pravico poberšine suhega lesa se ne vjema tudi pravica polastovati se ravno posekanih mladih drevés ali klestiti veje ali sekati drevja; kdor se zoper to ali uno pregreši, bode kaznovan kakor tat. — C. k. kupčijsko ministerstvo je določilo, da pod tisto postavo, po kateri je do konca prihodnjega mesca žitna vožnina po cesarskih železnicah za cent in miljo na 3 vinarje znižana, spada tudi pšenična in režena moka, sočivje, krompir in koruza. — Pokazalu dunajske banke je imela ona pretekli mesec zaloge v srebru za 44 milionov 726.625 fl., bankovcev pa je bilo med ljudstvom za 194 mil. 317.062 fl.; po tem takem se je znesek bankovcev memo poprejšnjega mesca pomnožil za 7 mil. 922.735 fl. (zavolj še zamenjanih 6½ državozakladnih listov), zaloga srebra pa se je zmanjšala za 63.115 fl. — Dunajski časniki naznajo, da bode c. k. dnarstveno ministerstvo, poravnovati

dnarni stan našega cesarstva, spet 50 milionov na zajem (na posodo) vzelo; bo pa nek to posojilo ostalo v srečkah (lozih) po 250 fl. (v 5 razdelkih po 50 fl.), ktere bojo po 4 od sto letne obresti (činža) donašale; kdor bode tedaj vzel tako obligacijo, bo dobival 4 od 100 obresti, in zamore, ako ga sreča išče, še pri srečkanju teh obligacij, ki se bode vsako leto napravljalo, kakor v loteriji, še poverh kaj zadeti; naj manjši vlečena srečka bo znesla nek 300 fl., naj večja 200.000 fl. Vsak dan se pričakuje razpis tega zajema. — Naj važniši reči posednjih dni o rusovsko-turški vojski ste: odgovor cara rusovskega na pismo cesarja francozkega, in pa razglas njegov na ljudstvo rusovsko. S tema je zaklenkalo mirú evropskemu! Ko car proti koncu tega razglasa Ruse opominja slavne zmage leta 1812, sklène takole: „v zaupanju, da nam bo vsegamogočni Bog pomagal v vojski za zatiranje brate naše vere, zakličemo z enim sercom cele Rusije: Naš gospod! Naš zveličar! kterege se bojimo. Pomagaj nam Bog, da bomo razkropili sovražnike Njegove!“ Čudno pa se vjema s temi besedami to, da car ni bil zadovoljen s ponudbo zedinjenih 4 vlad: da vsi vladarji združeni hočejo zagotoviti enake pravice vsim kristjanom na Turškem, ne le starovercem samim! — Sliši se, da Rusi velike priprave delajo za most čez Donavo, ki mora do konca tega mesca dodelan biti; po tem takem ne mislijo pred aprilom vdariti čez Donavo. Do 28. sveč. se ni nič posebnega primerilo na Donavi. Šesto kardelo rusovske armade je unidan šlo čez Prut. Tistim regimentom pa, ki so bili namenjeni iz Poljskega odriniti na Turško, je nenadoma ukazano bilo, na Poljskem ostati, kamor bo še več armade za obsedo te dežele prišlo; tudi Paskievič se ne bo vrnil na Poljsko, ampak bo ostal v Petrogradu na strani cara. Telegraf je prinesel novico, da je car prepovedal izvožnjo žita iz črnega in acovškega morja in rusovskih podonavskih luk. — Francozka armada z 50.000 vojaki, pomnožena z 30.000 angležskimi vojaki, ima med 15. in 20. tega mesca odriniti na Turško. — Slavni admiral Ch. Napier, kteremu je izročeno poveljništvo vojnih bark na izhodnem morju, gré tudi ta mesec na Kategat, veliko morsko ožino med Švedskim in Jütlandskim. — Knez Černogorski se je proti naši vladi zavezal, da Černogorci ne bojo potegnili ne z Rusom ne s Turkom.

### Pogovori vredništva.

Gosp. J. Š. v. C.: Lepa hvala za pridno pridno pripomoč k „besednjaku“ in scer prijaznost Vašo. — J. Berk. v V.: Bukve „Blaze in Nežica“ so pošle. Kdaj pride 3. natis, ne vémo. Po-vejte, kako obrniti tistih 45 kr.? Molitv. bukvice so že kupljene. — Gosp. B. T. v. V.: Mično pesmico „kazn. pre.“ smo prejeli in jo bomo berž ko bo moč natisniti dali. — Gosp. fajm. Zalogarju: hvala preserčna za veliko veliko vredne doneske Vaše k „besednjaku“; prosimo še.

#### Stan kursa na Dunaji 6. marca 1854.

|                           |      |     |     |                            |           |
|---------------------------|------|-----|-----|----------------------------|-----------|
| Obligacije                | 5 %  | 85  | fl. | Esterhaz. srečke po 40 fl. | 76½ fl.   |
| deržavnega                | 4½ % | 74¼ | fl. | Windšgrac. „ „ 20 „        | 26¾ „     |
| dolga                     | 4 %  | 67½ | fl. | Waldstein. „ „ 20 „        | 28½ „     |
|                           | 3 %  | 53½ | fl. | Keglevičeve „ „ 10 „       | 10¼ „     |
|                           | 2½ % | 43  | fl. | Cesarski cekini. . . . .   | 6 fl. 10  |
| Oblig. 5% od leta 1851 B  | 107  |     | fl. | Napoleonor (20 frankov)    | 10 fl. 20 |
| Oblig. zemljiš. odkupa 5% | 82   |     | fl. | Suverendor . . . . .       | 18 fl. 2  |
| Zajemi od leta 1834 . .   | 209  |     | fl. | Nadavk (agio) srebra:      |           |
| „ „ 1839 . .              | 115  |     | fl. | na 100 fl. .               | 32¼ fl.   |

#### Loterijne srečke :

na Dunaju } 4. maraa 1854 : 61. 88. 46. 38. 35.  
v Gradcu } 8. 90. 61. 54. 9.  
Prihodnje srečkanje bo na Dunaju in v Gradcu 15. marca 1854.

Iz Svaha <sup>1)</sup> je tedaj postalo Slava in gotovo je kakšen slavenski rod po tem božanstvu se velel Slaveni (zna biti Ptolomejevi Stlobenoi, in da je *t* se tako Gerku vrnil in vplel, kakor Nemcu *k* v načinu pisanja Sklavini, Sklaveni, Sklaven) in je v sosedstvu kakošnega nemškega roda stanoval, po katerem je poznejše občinsko imenovanje obveljalo. Ali za gotovo smemo reči, da stare slavyanske plemena ravnotako niso poznale občinskega poznamljenja Slav, kakor germanske ne imena German, ktero poznamljenje je malo pred Tacitom navadno postalo.

Ant, Spor, Slav, so tedaj sorodne imena, vzete iz častja luči, ognja, in ker se je slednje rabilo posebno pri darovanju božanstvom, ter je tako postal prenešen pomen slaviti, slava v pomenu glorificare, venerare, laudare, honorare.

Zdaj je tudi uganjena zastavica: zakaj na noriških in panonskih kamnih najdemo imena Antumar, in pri severnih Slavenih Slavomir. Severnoslovensko besedo mir (od svete gore Meru, središča sveta in sedeža indiških božanstev) so noriški Slovenci izgovarjali in še današnji dan izgovarjajo kot mar, primeri: Antumar: Hetomar, dalje imena vasi Godemarce, Vitomarce, Radomarščak, Radmarščak. (Dalje sledi.)

### Slovanski običaji.

#### Ženitovanje v Dalmaciji poleg turške meje.

(Dalje.)

V ženinovi hiši dekleta in snahe, dokler koli svatov prav ne zagledajo, prepevajo ženina v različnih pesmih, na priliko:

„Neven \*) sadi mlada Stana,  
Z nevenom se razgovarja:  
„Oj nevene, moj nevene,  
Blagor mu, kater te bere!  
Tud jaz bi te mlada brala,  
Ali sedej nemam časa  
Idem dvorit' Kostu dvore,  
Kostu dvore kakor moje“.

Ko se svati približajo nevestini hiši, pošlje starašina glasonoša, da odnese pozdrav od njega v nevestino rad sprehaja v *l*, poterduje nam beseda svadas, die Süßigkeit, slovenski sladost. Ta indiški glasnik v sprehaja tudi v germanskem jeziku v *l*, na primer: swap indiški, slep gotiški, schlaf nemški. Primeri indiški vamas, gotiški vamba, in štajarsko-slovenski lamp, sanskritski tvaē in slovenski tlač-iti itd. To spremembo glasnikov *l* in *v* nahajamo tudi v slavenskih narečjih. Slovenski Gorenci in Korošci *l* izgovarjajo na početku in v sredi kot *v*, postavim: Vaze namesto Laze, ževod namesto želod, hovob namesto holob. Tudi Belohorci tatranski in Hončani Slovaci *l* izgovarjajo kot *u* ali *v*. Ravno tako se sanskritski *h* v slavenskem jeziku spreminja v *v*, na primer: vidaha, slovenski vidova, hri, aufgeregt werden, siedend, slovenski vreti. Pri Lužičanih sta *h* in *v* zmiraj vzajemna, ker govorijo hokno in vokno. Primeri še česko čeho in rusko čevo, dalje rusko dobrogo, dobroha in dobrovo. Dalje germansko aha v besedah Fuldaha itd., in slavenski ava v imenih rék Morava, Ondava, Vltava — vse pa s sanskritkim has, hah. — Sprememba besede Svaha v Slava se torej opira na gramatiške temelje. Ravno tako sprememba imena Hindu v Vind.

<sup>1)</sup> Čudno je, da se je indiško poznamljenje Svaha pri Polacih še čisto ohranilo, kjer se veli Svaha „čast“ (cześć) glej: Majewski o Slawianih w Warszawie 1816 str. 176. Znabiti da je indiška beseda an sprijela v ustih Slavenov glasnik h, tedaj han, in da je po takem postalo ime Hanak. Znamenito je, da na beneških kamnih pogostoma najdemo lastne imena Hanna, Hana, in da še rodovine Hana živijo na slovenskem Štajeru. Na rimskih noriških kamnih je dosti imen Antius, Antumar, Antilius, Antulus, Jantulus, Jantumar. Tudi rodovine Spor, Sporej, še živijo na slovenskem Štajeru, kakor tudi Spurč itd. Da sta Agni in Svaha bila med noriškimi Slovenci tudi častena, poterdi imena po njihovem symbolu prijeta VERANVS-Beran in polatinčeni ARIES. Muhar Gesch. der St. str. 400 in 403.

\*) Neven, smertna cvetlica.

hišo staremu svatu (starašinu) od doma, in da napové, da se svati bližajo veselo. Nevestine hiše starašina ga veselo pričakuje, se zahvali za pozdrav, ga sili se usedi in mu zdravico nudi. Glasonoša mora paziti, da ne vzeme zdravice brez pokrova (brez robca ali otirača na nji) in da se ne usede, ampak da stoji berzo napije in se k svatom verne. Sicer ako se zmoti vzešči brez pokrova zdravico, ali ga zadržijo z razgovorom, da zakasni priti pred svate, tedaj se mu vsi smeja in starašina ga pokara. Glasonoša teka od tod in od ondod, pôje, strelja iz puške, in iz čutare, ki jo sabo nosi, daje piti rakije ali vina vsakemu, ktereга sreča.

Tudi pri nevestini hiši je o piru (možitvi) dosta veselo, vendar ne tako, kakor pri ženinovi, ker ondi snahe in dekleta, ki bi popevati in igrati imele, se bavijo z nevesto, jo beštrajo, v joku tolažijo, jo učijo hoditi, med diveri (ženinovimi brati) stajati, se priklanjati itd., in treba jih je le s silo k popevanju in igranju naganjati; pri ženinu pa pozabijo popevaje in igraje na jelo, pilo in spanje. Tudi tukej kakor pri ženinu se zberejo dekleta in snahe od svojte (Schwaegerschaft) in rodbine, pa se veselijo in popevajo razne pesmi.

Kadar svati k nevestini hiši pridejo, jih ti pozdravljajo s strelom iz topov, oni pa odgovarjajo iz pušk; potem zapojejo:

U ime Boga u čas dober!  
Vse nam bilo u čas dober!

Od kola pa, ki pred hišo igra, se zapoje:

Pervak gospod, dobro došli!  
Z vami došla vsaka sreča in pa Gospod Bog!  
Kdor bi vam htel nahuditi, ne daj mu o Bog!

In tako se poje vsakemu svatu po redu. Temu se še te pesmice pristavljajo:

Dvore mi sonce ogrija,  
K Stani mi déver doigra.  
Stana mi se rodu moli:  
Mila žlahta moja!  
Nekarte mi zabraniti  
Kod jaz hočem pojt'  
Da jaz vidim bele dvore  
Kosta junaka.

Sonce mi je na izhodu, hoče da dojde,  
Mlada Stana na odhodu, hoče da pojde,  
Oče ji se smerno moli: „Ne idi Stana.“  
Mlada Stana odgovarja tiho smerjeno:  
„Bogme hočem, ljubi oče, ker doba mi je,  
Tudi tam me oče čaka ravno tak kot ti“.

In tako ji pripojejo mater, brate in sestre, naj jo prosijo, da ne gré.

Ko svati pred hišo izpalijo puške, priteče nek fant od hiše vzešči jim dolge puške, jih izčisti, z domačim smodnikom napolne in dene na odločeno mesto. Zastavnik pa poskoči z zastavo nekolikokrat spred kola sem in tam, ter jo postavi na visokem kraju, da se vije. Po tem si umijejo roke in stopivši v stanico se usedejo okoli mize na desno stran, vsaki poleg svojega svatovskega imenjaka. Dever pa stopivši k zaročnici, jo trikrat oberne po soncu (v Poljanah pri Kupi sam ženin), ona mu se prikloni in ž njim poljubi; po tem se več ne kušuje ona z nobenim do venčanja (poročenja). Govori se, da je nekdanj navada bila, da je dever nevesto z možkim pasom po srajci opasal, da bi mati bila sinčiku, kar je zdeje prestalo. (Dalje sledi.)

#### Novičar iz austrijskih krajev.

Iz zlatnega Praga. (O pesniški zapuščini Stanko Vrazovi — Konec.) Na koncu tega članka moram, kot pravicoljub, povedati, da ima gosp. protivnik dragocene zapuščine Vrazove le na jednom jedinem mestu prav in da je le na jednom jedinem mestu resnico govoril, in to je tam, kjer veli, „da bi jedan čoviek punu godinu danah dosta posla imao, dok bi te ulomke ikoliko uredio“.

Res je, da je v nji marsikaj pregledati, vrediti in nadopolniti; tako je, na pr.: pri novih „Djulabijah“ marsikaj vrediti, tam pa tam morda tudi dalje popraviti, kjer je že Vraz sam na strani z olovko popravljal začel, pa ne doveršil. Zato pa mora prva skerb prijateljev rajnega spisatelja biti, da njegova zapuščina pride v roke pravih veštakov. Pravi „veštak“, kateri se je z Vrazovim duhom tako rekoč pobratil, bode rokopise njegove berž vredil. Kak drug „jeden človek“ pa ne bo treboval le jedno leto, dokler te rokopise vredil, ampak ne bo z jednim verzom Vrazovim v desetih letih gotov.

Stanko Vraz je že pred smertjo svojo spoznal, da se morajo njegovi rokopisi vrediti in kde kde tudi popraviti in doveršiti. Zato je vse svoje dela izročil gospodu Iv. M., preslavnemu pesniku prekrasne pesni „Smrt Čengić-Age“, s prošnjo, da bi jih izdal. Žalibog se pa omenjeni gospod kot visok državni vradnik v obilnih opravilih svojega poklica ne more baviti s takimi literarnimi deli, in tako je prišla zapuščina Vrazova v druge roke, morda v roke tacega moža, kateri šumo od samega drevja ne vidi! Dostavim še, da vsi rokopisi razun opazk in popravkov, ktere je Vraz z olovko pisal, so večidel na čisto in lično prepisani.

Vraz zares ni Milton, ne Byron, ni Petrarka ne Mickievič, ne Puškin, kakor je nek visokoučen gospod v Zagrebu pri zbiranju doneskov za Vrazov spomenek prenaivno kazati izvolil. Ali Vraz je Vraz. Drugi naj prosijo Boga, da jim pošlje Byronov, mi smo zadovoljni z Vrazi, in prosimo: „Mili Bog, daj nam več Vrazov!“

To sem si za dolžnost spoznal, svetu odkriti o zapuščini Vrazovi. Naj presodi sadaj vsak: ali je vendar Vrazova zapuščina kaj več vredna kot 50krat 60 krajcarjev!!

Drugi Horvat.

*Iz Tersta 5. marca.* Včeraj je hud oginj vstal v trebuhu velike trijamborne barke, ki je bila z vinskim cvetom, žveplom, predivom itd. naložena in je ravno v Liverpool odjadrali imela. Niso ga mogli zadušiti. Strel na vojaški barki je oznanoval nevarnost in budil k pomoči. Parobrod Gobčević je bil prvi zakurjen, in je vlekel barko iz luke vùn v morje, kjer so jo morali utopiti. Sreča je še, da se ta nesreča ni prigodila na poti v globokem morju. — Za uboge Istriane se je do konca februara nabralo milodarov čez 41.000 fl. in nekaj žita; reči moramo, da so Teržačani milodarni, in da bi se jim bilo letos že lepši pedalo, ako bi bili še tistih sto in sto forintov, ki so jih pometali in poteptali po tleh pustnega norišča, naklonili izstradanim bratom v Istrii. Slišali smo, da tudi Ljubljancani ste imeli letos „korso“. De te plentaj! \*)

### Novičar iz mnogih krajev.

V torek zjutraj se je podal presvitli cesar v Monakovo. Poroka bo 24. dan prihodnjega mesca pri dvorni fari sv. Avguština; dva dni pred pride svitla nevesta na Dunaj; Dunajčanje se že pripravljajo za slovesno obhajanje cesarjeve poroke. — Zajem, po kterem bo naša vlada za 50 milionov fl. na pósito vzela, je že razpisan. Zares je mikaven, kakor noben poprejšin, ker za posojeni dnar prejeto dolžno pismo ne bo le neslo na leto po 4 odstotke, temuč bo igralo tudi v loteriji, ki je združena s tem zajemom. Dolžne pisma so po 250 fl.; ker pa se za 100 fl. ima le 90 fl. vložiti, se zamore z 225 fl. ali s srebrom po sedanjem kursu celò z 170 fl. tako dolžno pismo kupiti, in še to je tako po-

\*) De! „Auch wir sind in Arcadien geboren!“

Vred.

lajšano, da ni ravno treba vsih 225 fl. na enkrat odrajtati, ampak v 10 mescih. Kdor se hoče vdeležiti tega zajema, naj se oglasi pri deželni glavni kasi. Poplačalo se bo to posojilo v 50 letih; kdor tedaj ni v tem času tako srečen bil, da bi bil s številko svojega dolžnega pisma kako srečko zadel (ki so od 400 noter do 200.000 fl.), prejme sam ali tisti, ki ima njegovo dolžno pismo v rokah, v letu 1904 za posojenih 250 (ali prav za prav 225 fl.) 300 fl. nazaj. Čas vpisovanja na to posojilo terpi noter do 17. tega mesca. — Čas učenja a potekarskih učencov je od 4 let na 3 leta okrajšan. — Naša vlada je 7. t. m. v „öst. Corr.“ važno besedo zastran turško-rusovske vojske izgovorila rekoč, da to, kar tirjate francozka in angleška vlada od rusovske: da naj gré s svojo armado iz turških dežel, je pravična tirjava; ako se bo vojska vnela, bo branila austrijska vlada svoje dežele, in je že poskerbela, da bode dosto armade na nogah, ako bi se namerjal plamen prekucij razširiti čez sosedno mejo. Do tistihmal hoče austrijska vlada nobenostranska ostati. Enako se je izgovorila tudi pruska vlada. Ta razglas je hipoma nekoliko zboljšal kurs austrijskega papirnega dnarja in cena srebra je nekoliko padla. Angleška in francozka vlada ste nek s turškim sultanom pogodbe zastran kristijanov že sklenile; vsi kristijani — kakor je hatišerif Gülhaneški že obljubil — imajo s Turki vred vživati enake pravice v vsem, kar zadeva vero, državljansko pravo, davke itd. Sultan se je izperva branil podpisati to zavezo tudi za kristijane v turški Azii, al kmalo se je vdal vsemu. — Zdaj se sliši, da si bojo Rusi močne taborišča in okope (šance) naredili pri Turni, Gjurgjevu, Oltenici, Kalarašu in Galacu, in da se bojo povsod le branili, nikjer pa napadali Turkov, tedaj ne bojo prijeli ne Kalafata, ne šli čez Donavo (?). Paskievič bo vendar le vkljub svoje starosti višji poveljnik podonavske rusovske armade. Omer-paša ogleduje sedaj terdnjave, in bo nek Ruse napadel berž ko boste francozka in angleška armada prišle na Turško, in boste Balkan in desno donavsko bregovje v zavetje vzele, kar se utegne mesca aprila zgoditi. Punt Grekov se razširja. Srbija, Perzia, Švedia in Dania ostanejo nobenostranske. — Ruska vlada je zares prepovedala žito iz Odesse in drugih rusovskih luk voziti; tudi to velja Francozom in Angležom kot napoved vojske. — V Švajci v kantonu Bernu je taka lakota, da sicer pošteni ljudje kradejo in se pri tatvini vjeti dajo, da imajo v zaporu saj kaj živeti.

### Pogovori vredništva.

Gosp. R. v Pr.: Cepiče mar bote dobili. — Gosp. K. v Poli: Lepa hvala za lepi popis. Bodemo natisnili berž ko bo moč. — Gosp. K. v Pl. n. Č.: Z veseljem pričakujemo obljubljeni popis K. — Gosp. H. Podl: Vse smo prejeli in bomo natisnili berž ko bo moč. — Gosp. K. v M.: Če bo le moč, bomo natisnili 2. in 3. pregovor; prvi pa ni kaj primeren o sedanjih zares velikih nadlogah. — Gosp. B. M. v K.: Hvala lepa za verle doneske k „besednjaku“. Ne pesmice ne pisma nismo prejeli. Prosimo jo nam še enkrat spisati; ako je za natis pripravna, gotovo pri nas „zaspančkala“ ne bode, čeravno bi ne mogla morebiti berž priti na svetlo. Ne, da bi zadremali. — Gosp. M. M. v Č. M.: Jagode pasjega germa se bojo dale že prodati, toda na cente jih je treba nabirati.

#### Stan kursa na Dunaji 8. marca 1854.

|                            |                                   |                                    |                            |                                    |
|----------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|----------------------------|------------------------------------|
| Obbligacije                | 5 %                               | 85 <sup>5</sup> / <sub>8</sub> fl. | Esterhaz. srečke po 40 fl. | 77 <sup>3</sup> / <sub>4</sub> fl. |
| državnega                  | 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> %   | 75 <sup>1</sup> / <sub>8</sub> fl. | Windisgrac. „ „ 20 „       | 27 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> „   |
| dolga                      | 4 %                               | 67 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> fl. | Waldstein. „ „ 20 „        | 29 „                               |
|                            | 3 %                               | 54 fl.                             | Keglevičeve „ „ 10 „       | 10 „                               |
|                            | 2 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> %   | 44 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> fl. | Cesarski cekini. . . . .   | 6 fl. 8                            |
| Oblig. 5 % od leta 1851 B  | 107                               | „                                  | Napoleonondor (20 frankov) | 10 fl. 12                          |
| Oblig. zemljiš. odkupa 5 % | 83                                | „                                  | Suverendor . . . . .       | 17 fl. 50                          |
| Zajemi od leta 1834 . . .  | 210                               | „                                  | Nadavk (agio) srebra:      |                                    |
| „ „ 1839 . . .             | 118 <sup>1</sup> / <sub>4</sub> „ | „                                  | na 100 fl. . .             | 30 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> fl. |